

NÉPLAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, József kir. herceg-utca 16.

DEMOKRATIKUS NAPILAP

Előfizetési árak: Egy hóra 750 P
Negyedévre 2100 P
Félévre 4000 P

Nyomorúságunk

Mennyi könnyet, sirást, éhséget, félelmet, szennyet látunk lelki szemeinkkel e szó pusztá hallatára.

És minél jobban örli testünket, lelkünket az elkeseredés malomköve, annál erősebben todul agyunkba a kínzó kérdés: Miért kellett idejutnunk?

Ki kérdezte meg a magyar népet, hogy akarja-e a háborút, vagy nem? Hány magyar katonának magyarázták meg eddig, hogy miért harcol?

Fasiszta pribékjeink megkérdésünk nélkül belevittek a háborúba. Kitartásra, áldozatra biztattak. Sőt arra biztattak, arra kényszerítették, hogy az utolsó szál emberig harcoljunk.

De ők nem vállalták ezt a sorsot. Felszedték minden mozdítható vagyonukat és gyáván megfuttatták. De sajnos, nemcsak a saját vagyonukat vitték magukkal a fasiszta útonállók. Rablók, betörők módjára elvitték a bankok vagyonát, a gyárak, üzemek pénzkészletét, a munkásság, polgárság pénzét, fizetését, annyi sokezer ember utolsó betevő falatjának ellenértékét.

Sehol nincs pénz. Sehol nem tud fizetni a gyár, az üzem a dolgozó kezek munkájáért. Hol van a pénzünk? Ott van a Dunántúlon, ott van Budapesten! Ott van vitéz dr. Bessenyei Lajosnál, a volt főispánnál, aki elég vitéz és bátor volt ahhoz, hogy óriási összegeket magához vegyen, de sokkal gyávább volt annál, hogy vállalja a sorsközösséget és itt maradjon végigszenvedni a háború borzalmait, amit ők a nyakunkba zúdítottak. A városnak nincsen pénze, nincsen élme.

A vörös hadsereg vállaira nehezedett még a munkások bére és élelmezése is. És a mi szemtelen nyilasaink, akik még egy hónappal ezelőtt azzal rémítették a magyar népet, hogy a bolsevisták mindenkit kiirtanak, menekülni kell, most ezzel lázítják a lakosságot: miért nem fizet még mindig a vörös hadsereg? És miért nem fizet többet, mint a fasiszták? Miért nem hozott magával a vörös hadsereg a magyar népek pénzét, kenyereit?...

A vörös hadsereg — melyről a galád fasiszta propaganda azt hirdette, hogy minden magyart „tarkólóvésszel” büntet, — ez a vörös hadsereg már megkezdte a munkabérek fizetését. A vörös hadsereg nem „tarkólóvésszel” fizet, mint a rabló fasiszták tették.

A 2. ukrainai hadsereg átkelt a Dunán és Budapesttől 20 km-re délre elfoglalta Ercsit

Tolbukin hadserege széles szakaszon elfoglalta a Balaton déli partját -- Az amerikaiak újabb négy ponton keltek át a Saar folyón -- A távolkeleli hadihelyzet

A legújabb moszkvai jelentések újabb döntő jelentőségű szovjet győzelméről számol be. Malinovszki tábornok második ukrainai hadseregének balszárnya a Csepel-szigetről

átkelt a Duna jobboldali ágán és elfoglalta Ercsit, Nagybudapest natáráról 20 km-re délre, a budai oldalon.

E hadműveletnek nemcsak az ad döntő fontosságot, hogy a Dunán most már átözönlő szovjet csapatok északi irányú előnyomulással. Budapestet nyugatról teljesen bekeríthetik, hanem ennél talán még nagyobb fontosságú az a lehetőség, hogy Malinovszki tábornok nyugati és délnyugati, a Velencei-tó és a Balaton felé való előnyomulással a megvert és a Balaton és Dunaföldvár között visszavonuló

német csapatok hátába kerülhet,

elvágvá a német csapatok visszavonulási útját. Még nagyobb jelentőséget ad ennek a hadműveletnek az a jelentés, mely szerint Tolbukin tábornok csapatai széles szakaszon elérték a Balaton déli partját.

A jelenleg a távolkeleti hadszíntéren folyó nagyszabású szovjetséges hadművelet egész Kelet-Ázsia és a Csendes-óceán sorsát vannak hivatva eldönteni. Ezt az óriási, több ezer mérföldes hadszínteret két főszakaszra oszt-hatjuk: a burmai és csendes-óceáni frontra.

A Szovjetunióban. A Szovjetunió vörös hadserege nemcsak fizet, hanem sok más kirabolt város mellett Ungvárnak is 2500 mázsa búzát adott. Hány mázsa búzát hoztak eddig Magyarországra a „szovjetséges” németek?

Mi, magyar kommunisták is segíteni és fizetni fogunk. Segíteni fogunk a magyar nép nyomorúságán és fizetni fogunk a

Az indiai brit hadsereg csapatai a nyugat-burmai arcvonalon a hetek óta tartó nagy offenzívája során elfoglalták Kalewa városát és átkeltek a Chindwin keleti partjára. Ugyanekkor Csangkajsek tábornagy csapatai Júnan felől nyugati irányban törnek előre és Phamo városánál elérték az Irawadi felső folyását.

A két hadsereg együttműködése bekerítéssel fenyegeti az egész északburmai japán helyőrséget.

A csendes-óceáni arcvonalon Mac Arthur tábornok csapatai és Nimitz tengernagy flottája nagyszabású kombinált hadművelettel megvetette a lábát a Fülöp-szigetekhez tartozó Lejte-szigeten. A Fülöp-szigeteken állomásozó nagyszámú japán hadsereg most már kénytelen volt a harcot felvenni, mert a Fülöp-szigetek elfoglalása abba a helyzetbe hozná az amerikai haderőket, hogy közvetlen hadműveleteket indíthatnának a japán anyaország ellen.

A japán hadvezetőség kénytelen volt bevetni az eddig feltve ör-

zött hazai flottát is, mely a Fülöp-szigetek körül lezajlott sorozatos ütközetekben

a legsúlyosabb veszteségeket szenvedte el.

Jelenleg súlyos harcok folynak Lejte-szigetén, amelyekben kimagasló szerepe van az amerikai légi flottának. Az amerikai repülőgépek a tengeri ütközetekben vállalt fontos szerepükön kívül a japán utánpóllási forgalom teljes megbénításával tüntetik ki magukat. Ebből kivesszik a részüket a tengeralattjárók is, melyek legutóbb 20 japán szállítóhajót súlylyesztettek el.

A sorozatos vereségeken kívül Tokió lakossága most már saját bőrén érzi, mit jelent a totális légiháború. Az amerikaiak által már régebben elfoglalt Mariana-szigeteken lévő száipari légitámaszpontokról az amerikai szuperlégierők

sorozatos, súlyos légitámadásokat hajtanak végre Tókió és Yokohama legfontosabb ipari, illetve tengerészeti célpontjai ellen.

V. I.

Nagy hadizsákmányt ejtettek a szovjetcsapatok Dunántúlon

Moszkvai jelentés szerint a győzelmesen előrehaladó szovjet csapatok a tegnapi nap folyamán elérték a Balaton partját és e harcok során 120 helységet elfoglaltak. Ezek között van: B-Zamárdi, B-Földvár, B-Boglár,

B-Csehi, Szöllőgyörök, Somogyvár, Öreglak, Boronka, Mernye, Tab, Drávafok, Sellye nagyközségeket, Szántód, Buzsák, Somogyvár, Öreglak és Sellyefenyő vasútállomásokat. A nyugati irányban előretörő csapatok elfoglal-

nyilasoknak és a keleti front kegyetlen farkasainak. Akik elpusztították az orosz városok, az orosz falvak, az orosz nép vagyonát, kenyerét, sivataggá változtatták a termékenység országát, s így lehetetlenné tették azt, hogy a vörös hadsereg az eddiginél is hatékonyabban támogathassa a kenyér nélkül maradt népet.

Mi, kommunisták azt akartuk, hogy a vörös hadsereg ne ellenségként, hanem barátként jöjjön be hozzánk.

De a nyilasok és a reakciók szították az ellenségeskedést: mai nyomorúságunk hát őket terheli! S számlájukat majd kifogja egyenlíteni a magyar nép.

(B. E.)

zak Szigetvár, fontos vasúti csomópontot. Az előrenyomuló szövetségi csapatok több helyen elvágják a Balaton déli partján fekvő vasútvonalat. A szovjet csapatok nagy hadizsákmányt ejtettek, 55 ágyút, 60 géppuskát, több mint 400 vasúti kocsi és teherautót. Egy repülőgép pedig teljes épületben került kezükbe, 250 német és magyar katona jutott hadifogságba.

Moszkva, december 6. A vörös hadsereg csapásai következtében

Tovább tart a lélekzetelállító bombázás Németország ellen

London, december 6. Az angol-szász légi haderő tegnap sürített erejű bombákkal csaptak le német célpontokra és hatalmas pusztítást okoztak Ludwigshafen és Nürnberg hadiipari célpontjaiban. Más gépek a repülőtereket támadták. A támadásból két brit repülőgép nem tért vissza támasz-

Nagy német veszteségek a nyugati arcvonalon

A szövetségi csapatok arcvonala a Saar-vidéken, tehát német területen ma már 50 km-es szakaszon vonul végig. A szövetségesek 4 km. hosszúságban két újabb ponton átkeltek a Saar folyón. Patton tábornok csapatai Saargemines bányavárosában harcolnak. Eisenhower tábornok hadijelentése közli ma reggel, hogy a bányavidéken már nagyobb területet szabadítottak fel a szövetséges csapatok. Saarlauternben felmorzsolták a német csapatok maradványait, köztük a Volksturm kötelékeit. Saarbrücken az állandó ágyútűz következtében lángokban áll; éjszaka percenként 36 nehéz lövedék zúdul a városra. Az amerikaiak a Ruhr-vidéken tegnap Bergstein város felé nyomultak előre, amely 12 km-re van Düren-től.

A francia első hadsereg főhadiszállása jelenti: Az első francia haderő kötelékei a tegnapi nap folyamán algiri lövészek segítsé-

visszavonuló német csapatok a legembertelenebb módszereket követik el annak a Magyarországnak városaiban és falvaiban, amelyről azt mondják, hogy szövetségesük. Főleg ipari üzemeket, közüzemeket és lakóházakat robbantanak fel, német alapossgal kifosztják a boltokat és elpusztítják az élelmiszerkészleteket. Felrobbantottak egy konzervgyárat, egy cukorgyárat és több más vállalatot.

pontjára. Az előző napi támadás tüzei még mindig látszóttak, — jelentették a hazatérő pilóták. A területek felett lezajlott légi-harcokban a németek vesztesége 91 vadászgép volt. A Berlin feletti légitámadásból 12 amerikai bombavető és 22 vadászgép nem tért vissza támaszpontjára.

gével véres harcokban két községet foglaltak el és ezzel a Vogézek egész főterepét elfoglalták. Kötelékei Münster felé nyomulnak előre. A franciák november 14. óta 15. ezer hadifoglyot ejtettek és 10.000 halottat is vesztek.

A németek vesztesége a partraszállás óta a legfissebb adatok szerint több mint 749 ezer hadifogoly, napi átlagban tehát több mint 4000 volt. Október 28-tól november 30-ig 100 ezer ellenséges katona került hadifogságba, vagyis a téli időszak óta a napi átlag 3 ezer volt a hadifogságba esett katonák száma. Az utolsó héten a nyugati hadszíntéren a németek napi vesztesége 8-9000 ember. A francia nyugati tájékoztató hivatal közlése szerint a németek hat hónap alatt az összes hadszíntereken 3 millió embert vesztek. Ez a veszteség magában foglalja az elesetteket, sebesülteket és hadifoglyokat.

Megalakult Debrecenben a Magyar Demokratikus Ifjúsági Szövetség

Az egyre jobban kibontakozó belpolitikai életben az ifjúság is haladja szavát. Az Arany János-utca 1/b. szám alatt megalakult és máris erős szervezési munkához látott a Magyar Demokratikus Ifjúsági Szövetség.

Eljött az idő, amikor a magyar ifjúság letépi magát azokat a bilincseket, melyeket a német fasiszta mintára életreerángott leventéintézmény rakott rá. Az erőszakkal leventefoglalásra kényszerített ifjúság most végre intenzív erővel lát hozzá égető problémáinak megoldásához. A szövetség erőteljesen sikeres az ifjúság politikai és gazdasági érdekeiért. Elég volt az ifjúságot ért fölületes vállvergetésből és elég volt abból, hogy az ifjúság tehetet-

len báb legyen. Az ifjúság önmege akarja sorsát irányítani és nem kér többet a reakciós kor drótonrágatott kivételhedeit „ifjúsági vezérből”. A Demokratikus Ifjúsági Szövetség részt akar vállalni a demokratikus Magyarország megteremtésének nagy munkájából és felelősséget jelentő harcból.

A szövetség a munkás- és paraszti ifjúság széles rétegeire épül s e kettőhöz szorosan csatlakozik az értelmiségi ifjúság, mely haladó szelleméről fényes bizonyítást tett akkor, amikor a reakciós kor leg-sötétebb hónapjaiban megteremtette az emlékező Márciusi Frontot.

Hisszük, hogy a Demokratikus Ifjúsági Szövetség megtalálja az utat és módot arra, hogy a közös munkára, a közös problémák együttes megoldására egybefogja az eddig önhibáján kívül százfélé magyar ifjúságot. A munkás- és paraszti ifjúság az értelmiségi ifjakkal karöltve akar küzdeni közös céljaiért; erre a munkára hívja sorai közé a most megalakult szövetség Debrecen demokratikus érzelmű ifjúságát.

Demokratikus vagy magyar?

Abban a lélekűdítő, mert mindkét oldalról szabad szellemből fakadó vitában, amely a „Néplap”-ban az új magyar nevelés ügyében megindult, mintha szembekerült volna egy pillanatra egymással ez a két szó: magyar és demokratikus. Pedig ha van értelme az új korszaknak, amelynek véres küszöbén állunk, csak az lehet, hogy ezek a fogalmak: demokratikus és magyar, haladó és nemzeti soha többé ellentétbe ne kerülhessenek egymással, hiszen szembeállításuk mindig csak a butító propaganda aljas fogása volt. A demokrata meggyőződésnek alapeleme az a hit, hogy a különböző nézetek becsületes, őszinte, egyenlő feltételekkel vívott szabad küzdelmében szükségszerűen mindig a jobbnak kell győznie. Ha Magyarországon valaha is szabad, nyíltisakos, azaz demokratikus harc folyhatott volna azért, hogy német, vagy magyar szellemben neveljük-e az ifjúságot, feltétlenül az utóbbi felfogásnak kellett volna győznie, mert az a természetes, hogy magyarok magyar szellemben nevelkedjenek. Márpedig demokratikus szellemi csatában csak az a felfogás győzhet, amelyik természetes és igaz. S maga a nevelés, ha demokratikus szellemben folyik, akkor szabaddá tesz minden nemes, becsületes szellemi erőt, akkor a szabadság napsugarának meleg csókjával pattant ki minden egészséges rügyet a nép lelkeinek fáján. Magyar legyen hát a nevelés vagy demokratikus? Feleletünk: demokratikus, tehát magyar, hiszen a demokratikus, a szabadság szellemében való nevelés Magyarországon szükségképpen magyarrá válik.

A demokrácia nemcsak az egyes népek körén belül, egy-egy nemzeti társadalom kebelében kell, hogy érvényesüljön. Maguknak az egész népeknek is demokráciában kell egymás között élniük, ami annyit jelent, hogy minden népek egyenlő joga van hozzá, hogy a maga népi sajátosságait kifejtse, a maga népi egyénisége szerint éljen. De bármennyire igaz ez egyfelől, éppoly igaz másfelől az, hogy a magunk sajátosságainak túlbecsülése, a népi különlegességek dédelgetése, faji specialitások szándékos kitenyészése ismét közel vihet bennünket a nacionalizmusnak ahhoz az elferdült, haladásellenes formájához, amelyet a fasiszmus, a hitlerizmus eszközül használt fel céljai elérésére. Tehát amint az egyes társadalmak belső demokráciáját, az egyének és társadalmi osztályok szabadságát folytonosan egyensúlyban kell tartania a szociális rendnek, a népek, nemzetek egymásközi demokráciájában is szükség van valami kiegyenlítő erőre, amely a túlságos elkülönülést gátolja s nem engedi, hogy a szabadon vi-

muló népi sajátosságok elidegenítsék az embert az embertől. Nevezzük bár ezt a kiegyenlítő erőt nemzetköziségnek, világpolgárságnak, vagy legszebb nevén emberiségnek: az kétségtelen, hogy a nevelésnek, ha sem féktelen szabadosságra, sem vak fajimádatra nem akar hajolni, szüksége van humánusra is, sőt talán mindenekelőtt és minde-nekelőtt erre van szüksége, mert az emberiség, a humanitás az a legmagasabb fogalom, amely a demokráciát és a magyarságot is magába foglalja és kibékíthetetlen ellentétben áll a fasiszmus vérontó kegyetlenségével.

Humánus nevelést!

(H o m o.)

Szálasi Hitlernél

Stockholmból jelentik: A „Stockholm Tidningen” értesülése szerint Hitler főhadiszállásán fogadta Szálasi. Tártya a magyarországi harcok megbeszélése volt, de a magyar hadseregnek nyújtandó segítségről egy szó sem esett.

Uj angol csatahajóírás

London, december 6. Tegnap becsatották vizre ünnepélyes keretek között a legújabb csatahajót, amely a legnagyobb a brit hajógyártás történelmében. A hajó tonnaúrtartalma, lövegeinek ürmérete és egyéb műszaki adatai hadititok és így ezeket nem hozták nyilvánosságra. Az egyetlen közlés a legmodernebb rendszerű úgynevezett „elektromos szem”-ről szól, amely lehetővé teszi a tájékozódást teljes ködben és sötétségben is.

Alexander brit tengerészeti miniszter avató beszédében kijelentette, hogy az új csatahajó a Japán elleni küzdelem során kerül bevetésre.

Hó- és sárcipő-javitást vállalok
az Orbán-Jéle gumijavitó üzemből
Péntek József
Piac-u. 7. Munkaítéleti reg. 8-12-ig.

MEGALAKULT A MAGYAR DEMOKRATIKUS IFJUSÁGI SZÖVETSEG,

a magyar fiatalság gazdasági és politikai érdekképviseleti szerve. Célja: független, népi, demokratikus Magyarország!
Paraszt-, munkás-, értelmiségi ifjú és leány!

Harcoljunk együtt a közös céltért!
Jelentkezhet minden 16-26 éves ifjú és leány a Szövetség székházában: Arany János-u. 1/b. sz.
Hivatalos órák: 8-12, 2-5.

Karácsonyra
játékáruk
nagy választékban kaphatók
Benyáts-nál

Köcsönkönyvtár
a Hangya udvarban
megnyílt

Meteor mozgó

Ma csütörtökön:

Menekülő ember

Gyönyörű magyar film

Főszereplők: Tolnay Klári, Ajtay Andor. — Előadások kezdete: d.u. 3 órakor. Jegyelővétel d.e. 11-1-ig, d.u. 2-től.

Földreformot

Nincs még egy kérdés, mely egész történelmi életünk alakulásában döntőbb szerepet játszik, mint a földreform ügye. Elmaradása nemcsak nagy gazdasági és szociális igazságtalanságok forrása lett, hanem döntő módon járult hozzá mai tragédiánkhoz is. Az a tény, hogy oly szegénytelenül odatapadtunk a fondorlatos német törekvésekhez, demokratikus berendezkedésünk elmaradásának következménye. Mint-hogy a demokrácia nemcsak intézmények és törvények gyűjteménye, hanem lényege éppen az állandó cselekvés a haladás érdekében, az igazi demokratikus élet csak valami átfogó, egyetemes nagy kérdés megoldásával kapcsolatos cselekvésben fejlődhet ki. Magyar viszonyaink között pedig legátfogóbb, legnagyobb tömegeket közvetlenül érintő kérdés éppen a föld megoldatlan problémája volt. Csak ennek megoldása teremthetett volna mélyrelátó és átfogó mozgalmat, alkalmasat arra, hogy széles tömegek előtt tegye becsessé a demokrácia nagy ügyét s ezzel a nemzet lelki ellenálló erejét vertesse fel a hitlerista fondorlattal szemben. A földreformot ugyanis másként, mint **demokratikus úton**, megvalósítani nem lehet. Minden más elképzelés vagy rossz-hiszemű, vagy illuziókra épült. Ezért lett volna a földreform az a nagy történelmi hatóerő, mely nemzetünket a demokráciáért, tehát a haladó és **győzedelmes** nemzetek oldalán állíthatja csatasorba.

A haladó értelmiségiek és a szocialista munkásság tisztában voltak azzal, hogy a földreform ügye központi nagy problémája a magyar kibontakozásnak. Eppen ezért nem volt olyan kérés, melyet alaposabban, minden részletproblémáját feltárva, vettek volna vizsgálat alá. Csak éppen egy valami hiányzott: hogy erről a nagy irodalmi mozgalomról az érdekeltek is átütőerejű tájékoztatást kapjanak. Főja és Kovács Imre pörében a bíróság enyhítő körülménynek vette, hogy könyveik nem juthattak el a néphez. Mert ezt a nagy népi reformot semmi más nem lökhelte volna a megvalósulás útjára, mint az érdekeltektől néptömegek szervezett politikai cselekvése. Hogy ez elmaradt, persze, nem az írók hibája, hanem a mozgáshatalatlan és — ma már látjuk — ostoba és öngyilkos rendszer büne. Tény azonban, hogy a földreform-mozgalom mást nem eredményezett, mint a magyar politikai irodalom néhány remekművét, a paraszti tömegek lelkében azonban továbbra is csak gomolygó ösztön maradt.

A feladatok ma is változatlanok. Első és legfontosabb feladat: **legyen földreform!** Minden részletkérdés most másodrendű, a lényeg ez: **legyen! A parasztságnak, az agrárelvet dolgozóknak földhöz kell jutniuk!** Ez a nép halaszthatatlan érdeke, ez a demokrácia ügyének érdeke, ez a demokratikus Magyarországnak legszilárdabb alapköve.

A földreform, illetve a megvalósítására irányuló és átfogó mozgalom megindulása ma már a **termelési folyamatosságának is egyetlen komoly biztosítéka**. Hiszen az urai által oly csúfosan cserbenhagyott agrárnép csak úgy fog a legnagyobb nehézségek közepette is munkához látni, ha tudja, hogy **most már önmagáért dolgozik**. Tudjuk, hogy az egész nemzetért is csak így dolgozhat eredményesen.

A földreformnak meg kell lennie és a földreform egészen rövid idő alatt meg is fog valósulni.

Ennek változatlanul csak egy előfeltétele van; **megvalósulását ma is csak a parasztság tudatos és szervezett mozgalmá harcolhatja ki. Ma azonban ennek megvan a lehetősége is!** A földtulajdon viszonyairól ugyan véglegesen csak az új demokratikus nemzetgyűlés fog dönteni, de a politikai

és érdekvéviselési szervezkedés legteljesebb szabadsága **már most** megvan. A nemzetgyűlésben azok az erők fognak érvényesülni, amelyek már most megszervezkednek.

Mérhetetlen szenvedés és pusztulás árán megszületett a földreform kiharcolásának döntő előfeltétele; **a szabadság**. A népen múlik, hogy ezzel akar s tud-e élni. A szervezett és lelkiismeretes demokratikus pártok mutatják az utat, a népek pedig cselekednie kell!

S. L.

A népköztársaság demokratikus, radikális elvei alapján állók

— mondotta Juhász Nagy Sándor

Az új élet felé elinduló magyarság egyik legjellegesebb vezetőembere dr. Juhász Nagy Sándor, akinek neve jól ismert, különösen Debrecenben és aki a most megalakult Nemzeti Bizottság elnöke.

Juhász Nagy Sándor mint a debreceni egyetem ifjúság vezére jelent meg a közélet terén. Már akkor a függetlenségi és népi mozgalomnak volt úttörője. Csakhamar a debreceni és hajdúmezei függetlenségi pártnak lett vezetője és 1917-ben a hajdúszoboszlói kerület egyhangúlag választotta meg a gróf Karolyi Mihály elnöklété alatti függetlenségi párt programjával országgyűlési képviselőnek.

A parlamentben a radikális függetlenségi eszméket hirdette és beszédei egészen új irányt jelentettek az akkori politikai életben. Így a köztársasági államforma mellett először nyilatkozott meg a reakciók óriási felháborodása közepette. Nagy hatással hirdette a gyökeres földreformot is.

Az októberi forradalom kitörése után a népkormányban választás- és közoktatásügyi államtitkár lett a nagy magyar függetlenségi politikusnak: Lovász Márton miniszternek oldalán, majd pedig, midőn Karolyi Mihály köztársasági elnökké lett, a miniszterelnökséget pedig Berinkey Dénes vállalta, ez utóbbi utódomként a népkormány igazságügyminisztere lett.

Még ma is emlékeztetben vannak Debrecenben és Hajdú megyében azok a beszédek, melyekben az új demokratikus, szabad népköztársaság eszméit hirdette.

A Horthy-reakció uralomra jutása után emigrációba ment, ahonnan csak évek múlva térhetett haza. Ettől kezdve két évtizeden át szenvedte a fasiszták nyílt és alattomos üldözéseit. Több ízben megpróbálta, hogy a politikai életben érvényesítse fel-fogását, mely mindvégig változatlanul az októberi forradalom programja maradt, azonban a reakciós hatalom ebben erőszakal akadályozta meg. Emlékeztet a hírhedt 1931. évi hajdúszoboszlói képviselői választás, ahol

Juhász Nagy Sándor 4000 választóját katonai és csendőri karhatalommal, gépfegyverekkel akadályozták meg abban, hogy szavazatukat leadnassák.

Legutóbb, ez év áprilisában magyar fasiszta besugók aknamunkája folytán a németek letartóztatták és fogságba vetették.

Megkérdeztük Juhász Nagy Sándort, hogy milyen program alapján látja lehetőséget a magyar újjászületést?

— Változatlanul az 1918. évi októberi forradalom és a népköztársaság demokratikus, radikális elvei alapján állók és nagyon örülök, hogy a „Néplap” egyik legutóbbi számában megjelent hatalmas program tökéletesen ugyanezt tartalmazza. Az ember megdörzsöli a szemét és kérdezi, hogy talán 26 éven át aludt, mint Hipp van Winkle és most felébredve ugyanott van, mint 1918 októberében.

Megkérdeztük, hogy mivel a 26 éves politikai üldözés alatt gátoiva volt eszméinek hirdetésében, vajjon irodalmi művekben nem fektette-e le azokat? Merl úgy hírlak, hogy fiókjában ilyenek vannak.

— Tényleg így van. Írtam többek között egy ezeroldalas teljes szociológiát, mely a társadalom problémáját tudományos alapon tárgyalja és az emberiségnek egy világállamban való szerveződésének eredményéhez jut, amely nemcsak kívánatos, hanem a természeti törvény szükségessége alapján elkerülhetetlen.

— Mas könyve nincs-e készen?

— De igen. Megírtam az októberi forradalom történetét, mely egyben Karolyi Mihály működésének jellemzését is tartalmazza. Szerintem ez a mű hallatlanul aktuális, mert a jelenlegi nagy kérdések gyökereit ássa ki.

Reméljük, hogy a felszabadult magyar sajtó nagyjelentőségű művei közt nemsokára üdvözölhetjük e munkát is.

De azt nemcsak reméljük, hanem biztosak is vagyunk abban, hogy Juhász Nagy Sándor a demokratikus erők élén — mint a debreceni Nemzeti Bizottság elnöke — egyik harcoss, megalkuvásnélküli vezetője lesz a dolgozó magyar népeknek.

Az Ady Társaság

elnöksége ezton hívja meg a Társaság tagjait és barátait a mai napon, csütörtökön d. u. 3 órakor a Halvan-utca 6. sz. II. em. 7. alatt tartandó megbeszélésre.

A Déri-múzeum hamarosan a közönség szolgálatába áll

— mondja dr. Lukó Gábor múzeumi őr

Debrecen világhírű kultúrértékkel aránylag sértetlenül vészelték át az elmúlt heteket. A **Kollégiumi Konviktar** sorsáról dr. Révész Imre nyilatkozott lapunknak, másik kultúrbúcsú keségünk, a **Déri-múzeum** ügyében dr. Lukó Gábor múzeumi őrt kerestük fel.

A Déri-múzeum

épülete több helyen megsérült, üveg-
telei, ablakai, vitrinei összezúzódtak a gránátnyomástól, de anyagunkban szerencsére csak minimális károsodás történt. Még szeptember végén, tiltakozásom ellenére, több értékes magyar mesterművet — köztük Szinnyei-Merse képeket is — Pestre szállították. Legértékesebb kincsünk azonban, **Munkácsi Mihály** „*Ecce Homo*”-ja sértetlenül birtokunkban van a légóltalmi pinceben. Bár a vásárláson is átszűrő nedvesség veszélyezteteti a műretek épségét, mégis sikerült azt megvonnunk.

A Közművelődési könyvtár

teljesen érintetlen, színben ne sokára megkezdni működését. Gyűjteményünk rendbehazalán megfeszített erővel dolgozunk, reméljük, hogy karácsonyig azok is rendben lesznek. A dígra előadótérünk kissé beázó tetőzetét is megjavíthatjuk s így karácsony után a Déri-múzeum ismét a közönség rendelkezésére áll — fejezte be nyilatkozatát dr. Lukó Gábor.

Hatal

a német elnyomókra!

A rendőrfőkapitány leihivása!

Felkérem mindazokat a szervezett és nem szervezett munkásokat, akik az új polgárorségbe jelentkeztek, hogy ma, 1. hó 7-én délután 2 órakor a szakszervezeti székházban (Arany János-u. 2.) okvetlenül jelenjenek meg a végleges lista összeállítás céljából. SZILAGYI sk., rendőrfőkapitány.

Könyvesbolt „razzia”

Az itt-ott még mindig meghúzódó németbarát propagandához szervesen hozzátartoznak a mag forgalomban lévő „razziát” könyvek. „Razziát” rendezték a debreceni könyvesboltokban és megapítottuk, hogy olyan könyvek, mint „Göring, az ember és az államférfi”, „Mölders”, „Goebbels naplója”, sőt Hitler: „Mein Kampf”-ja is még mindig ott díszlegnek a könyvesboltokon. De nem tünnek el Mikotay István, Fiala Ferenc, Oláh György, Makkai János „művei” sem, pedig a magyar nép azóta saját bőrén tapasztalhatta, hogy milyen irányba, hová vezette a népet ezeknek az íróknak az útmutatása.

Kérjük a debreceni könyvkereskedőket — azokat is, akik még nem nyitották meg boltjaikat —, hogy minél sürgősebben tüntessék el ezeket a fasiszta szellemiséget árasztó munkákat s helyettük valóban irodalmat hozzanak forgalomba. Tudjuk, hogy heiztetük igen nehéz, hiszen a komoly felvilágosító irodalom eddig könyvtelenül ki volt tiltva Magyarországról s a szegedi „Szikra” néhány könyven kívül még nem indult meg a magyar könyvkiadás. De addig is, míg a könyvkiadás megszerveződik, egészen bizonyosan vannak kereskedőink raktáraiban olyan könyvek, melyeket érdemes és ki kell tenni a kirakatba. Kassák Lajos, József Attila, Darvas József, Bálint György munkáit, de ki lehet venni a szögletből a régieket is. Petőfi, Arany, Ady Endre, Tolnai Lajos ma is utat mutathatnak, ma is nevelhetik Debrecen közönségét. (sz.)

Tartós ondolalást
hajléstést
BATA
lodrásznál készíttessen
Simonffy-utca 1

SZAKSZERVEZETI HIREK

A Szakszervezeti Bizottság december 7-én délután 2 órakor ülést tart Arany János-utca 2. sz. alatt.

Szakszervezetek figyelmébe! Lakatosok, kerékgyártók, kovácsok, asztalosok és villanyszerelők szakszervezet ma, 7-én fél 2 órakor a szakszervezet helyiségében (Arany János-u. 2.)

A szabómunkások jelentkezzenek a szakszervezetben beiratkozás végett, naponta 9—2 óráig Arany János-u. 2. I. em.

Értesítjük a Debreceni Helyi-területi Vasut és a Debrecen-Nyirbátori Vasut alkalmazottait, hogy tolvaj hó 10-én, vasárnap d. e. 9 órakor gyűlést rendezünk a szakszervezet megalakítása tárgyában. Kérjük az összes alkalmazottak megjelenését. A szervező bizottság. (Arany János-u. 2. I. em.)

Veszek, eladok

férfi- és női ruhát, fehérneműket, cipőt, szőnyeget, írógépet, órát, gramofont

Nyomtató-u. 4

Egyetemi hirdetés

Az egyetemi előadások folytatása december hó 11-ével kezdődik mind a négy fakultáson. A jelen I. félév 1945 január hó 31-én végződik, erre a félévre december hó 15-ig lehet még beiratkozni.

A hittudományi, jogtudományi és bölcsészettudományi kari előadások a központi épületben (Tanárképző Intézet helyiségeiben, földszint), az orvoskariak pedig a klinikai telepen tartatnak. Minden más tudnivalóra névze felvilágosítást nyújtanak a dékáni hivatalok. Debrecen, 1944 december 2. Rector

helyi és vidéki

fuvarozást vállal

Müller és Tsai

Piac-u. 71. Hivatalos órák 8—1.

A gimnáziumi oktatás

megindulásával kapcsolatos közlemény kiegészítésül a következőket közlöm:

A tanügyi főhatóság rendelkezése szerint a leánytanulók most csak számbavételük céljából jelentkezhetnek. Iskolabajársuk ügyében később történik intézkedés. Valamennyi fiú- és leánytanuló tehát f. hó 8-án és 9-én, pénteken és szombaton d. e. 10—13 óra között jelentkeznek a ref. egyház Kálvin-tér 17 sz. alatti közgyűlési termében. Igazgató.

A ref. kollégiumi tanítóképzőintézet, valamint a Dóczi ref. tanítóképzőintézet gyakorlóiskolájában a I—IV. osztályokban néhány napon belül megkezdődik a tanítás a Kollégiumban. Felhívjuk a szülőket, hogy beiratkozott gyermekeiket hozzák be, vagy küldjék be számbavétel céljából a tanulmányi értesítőjükkal a tanítóképzőint. igazgatói irodájába, Kálvin-tér 7 sz. szombaton és hétfőn 11—12-ig. G. Szabó K. mb. ig.

Taníttassa gyermekét angolra. Délelőtt tanítás 3—6 éveseknek (ovoda), délután iskolásgyermeknek, esetleg felnőttek tanítása este. Érdeklődni: Kőlcsey-u. 16.

„Ha közelebbről megismerjük, akkor meg is szeretjük egymást!”

—mondotta Pjotr Alexandrovics Tibalow főhadnagy

A felszabadított orosz hadsereg egyik kiváló tagjával, Pjotr Alexandrovics Tibalow főhadnaggal beszélgettünk a magyar-orosz kapcsolatokról, a háború kimeneteléről és az oroszok magyarországi tapasztalatairól.

— Oroszország nem akarta a háborút, — mondta többek között. — A tapasztalat azt bizonyítja, hogy Magyarország sem a történelmből, sem a mostani háborúból nem vonható le helyes következtetés. Nem értette meg, hogy amikor Oroszország ellen harcolt, tulajdonképpen önmaga ellen fordította a fegyvert. Azt sem tudták, hogy tulajdonképpen miért harcolnak.

— Mi a véleménye a magyarokról? — Az oroszok jóindulattal viseltettek a magyarok iránt. Ha Magyarország is megadná magát, akkor csak Németország ellen harcolnánk.

— Mikor a németek bevonultak Oroszországba, mindent összeromboltak, rengeteg embert meggyilkoltak. Az oroszok bevonulása alkalmával ilyesmi nem történt.

Lehet, hogy a magyarok véleménye rossz volt az orosz katonákról, de akik szigorúan bírálnak, azok nincsenek tisztában a németek viselt dolgaival.

— Az orosz hadifogságban lévő magyar foglyoknak sincs rossz dolguk. Oroszországban jól bántak velük, autóval szállították őket mert nem akarják, hogy gyalog menjenek.

— Mi a benyomása a magyar lakosságról?

— Határozottan szepen viselkednek irányunkban, segítenek, támogatnak bennünket. A segítség különben kölcsönös, ha közelebbről megismerjük, akkor meg is szeretjük egymást.

— Milyen a hangulat a hadseregben?

— A győzelem biztos tudatában harcolunk. Természetesen mi is várjuk a háború végét, hogy hazamehessünk család-jainkhoz s békés munkánkat folytathassuk. Mindent megteszünk a háború megrovidítése érdekében — és reméljük, hogy nem sokára el is érjük végső célunkat.

Szakszervezeteket a szakszervezetek közvetítik. Arany János-u. 2.

MUNKA

Tetőfedéshez tanuló, férfi és nő, valamint napszemüveg magas fizetéssel felvételnek. Bullyoszy, Széchenyi-u. 41. (K. 14.)

Majort keresek. Díszszegi-út, Kegyes-tanya. Értekezni Keresztesi-u. 15. (Sz. 19.)

Fiatalt fodrászsegédet, vagy gyakorlott tanuló felvételre vidékre. Érdeklődni Varga-u. 45., Gai-góczyék. (Sz. 12.)

Költözéseket kézikocsival vállalok. József kir. herceg-u. 13. (Sz. 11.)

Mindenmért bútorjavítást és asztalosmunkát elvállal Varga Ferenc, Vargakert 8. sz. (Sz. 10.)

Gyors- és gépirást végzett leány elhelyezkedne bárhol. Cím a kiadóban. (Sz. 13.)

Egy szoptató dajkát három hónapos gyermekhez keresek. Demes Sándor, Szólyori-u. 28. (Sz. 7.)

Alakítást, javítást vállal Kató kalapszalom, Burgondia-u. 2. sz. (Sz. 31.)

Fodrászüzletemet újból megnyitottam. Körhony Lászlóné, Széchenyi-út 2. sz. (Sz. 38.)

Mindazon munkások, akik 1944-ben a Varnai-féle hántolóban dolgoztak, vasárnap, 11-én jelentkezzenek Hatvan-u. 36. alatti Herskovits Jakabnál. (Sz. 1.)

Perlekt gyors- és gépfőnő állást keres. Cím a kiadóban. (Sz. 6.)

Gépirni tudó nő állást keres. Gitye Vilma, Erdély-u. 61. sz. (Sz. 21.)

Gyors- és gépiró kisasszony felvételre jelentkezzen Kossuth-u. 20. II. emelet 69. Működési bizonyítványait hozza magával. (Sz. 1.)

LAKÁS

Kiseb-nagyobb lakás kiadó Poroszlai-úton. — Értekezni a Harmathy-könyvtárban 9—1-ig Ferenc József-út 7. (H. 22.)

Egy szoba, konyha, éléskamra üvegerendővel és mellékkeliségekkel Péterfia elején kiadó. Cím a kiadóban. (Sz. 4.)

Kiadó egy szoba, konyha. Értekezni lehet Piac-utca 8. I. emelet. (Sz. 28)

FÖLD

Kiadó feles használatra 53 hold föld a városhoz 4 km-re, Diószegi-út, Polgári-tanya. Értekezni reggel 9 óráig Rákóczi-u. 41. sz. (K. 10)

ELADÁS

Jó állapotban lévő fürdőruhákat veszek. Nagyerdei fürdőtelep, d. u. 3-ig. (H. 14.)

Hat mázsza oltótmész és 1000 db. új tegla eladó. Mike Kelemen-u. 21. (Sz. 27.)

Eladó két szép nagy tükör. Cserepes-u. 10. sz. (Sz. 5.)

Eladó öntött vaakályhák, samottozott kályhák, füstcsövek, vasgályák lakatosműhelyben, Bethlen-5. sz. (H. 28.)

EGYÉB

Től minden minőségben kapható „Hangya” Tollgyűjtő Telep, Pest-utca 1. szám, Hatvan-utca sarok. (K. 12.)

Zongorát, pianót hangol, javít Till, a Zenede hangolója. Homok-u. 84. (K. 4.)

Boros kelme festő és vegytisztító üzemet megnyitotta Piac-u. 77.

Veszek, eladok, használt bútor, ruhaneműt, más ingóságokat. Mező Gyula, József kir. h-u. 50. (A. 26.)

Építési anyagok, aholit és cementlapok ismét kaphatók a Debreceni Műkővár, Fürdő-u. 2. sz. telepen, tegla pedig a Kishegyesi-út 459. sz. téglagyárában.

6 db. választott mangalica malac eladó. Kunhalom-u. 2. sz., Dörgöék. (Sz. 32.)

Két villanymotor eladó 110 voltra Benyás áruüzletében. (Sz. 36.)

Lichtmann Sándor, az Ernyőszalonnácsát keresem. Csapó-u. 27. Weisz (Sz. 30.)

Női fehérneműt, ruhaneműt, férfi fehérneműt adok, ki cukrot, mézet, tojást hoz. Kossuth-u. 71. Tessék hármat csejgetni! (Sz. 28.)

Felülvás liszteltes értesítem a m. t. bútorvásárló közönséget, hogy bátyám, Klein Jenő, Széchenyi-utca 6. szám alatti bútormagazinját mint összevettem és további rendelkezésére állok a n. b. vásárló közönségnek.

Használt, jó állapotban lévő Berkel-mérleget vennék. Arany János-u. 22., III. ajtó. (Sz. 28.)

Út hold cukorrépa részbe ásásra kiadó követűt mellett. Érdeklődni Meszena-u. 4. sz. (Sz. 20.)

Középtermetű férfi jókarban lévő télikabátot venne. Cím kiadóhivatalba kérem leadni. (Sz. 24.)

Keressük Wágner János, Kigyó-u. 4. sz. alatti lakost, a közismert „Wágner papát”. Kérjük, ha valaki tud róla, értesítse családját a fenti címen. (Sz. 15.)

Vágó lovat minden mennyiségben vesz Kiss, Vendég-u. 48. (Sz. 14.)

Élelmiszert adok 40-es női felcipőért. Cím a kiadóban. (Sz. 8.)

Mindent veszek és eladok. Nyomtató-u. 4. (Sz. 2.)

Magyar-orosz vagy német-orosz nyelvtant és szótárt magas áron veszek. Piac-u. 39., emelet, első lakás, 9—10 vagy 2—4 óra közt.

300 pengő jutalomban részesül, aki a Kálvin-tér 11. alól elvitt 2 bordó plüssfotel, szekrényt és a bútoradarabok nyomára vezet. 9—1-ig Péterfia 4. (Sz. 34.)

Tetőcserepet keres megvételre rombadólt házakról a Svetits-bérház. Ajánlatok beadhatók a házfelügyelőnél, Piac-u. 43. (Sz. 42.)

Vágott és élő baromfi állandóan kapható s megrendelhető Pusztainál, Simonffy-utca 2—c. (Sz. 9.)

Veszek használt bútorokat, zongorát, billiárdasztalt bármilyen hibával. Lovász Gyula asztalos m., Péterfia-u. 52. (Sz. 23.)

Veszek napi áron töltőtollat, csavarirónt, írónokat, levélpapírt, képes mesekönyveket és minden írószert szakmába vágó dolgot. Harmathy könyvtár, Ferenc József-út 7. (H. 21.)

Vámörlési igazolványok kiadása

A Közelelmezési és Vámörlési igazolványok kiadását megkezdte.

Minden termelő, vagy az a nem termelő, akinek akár kereset, akár bér, vagy hasznbér, vagy járandóság, akár ajándékozás, akár vásárlás útján búza-, rozsköszlete van a Közelelmezési Ügyosztálytól vámörlési igazolványt kaphat: esedéig személyenként és havonként 20 kg. búzára vagy rozsra.

Vámörlési igazolványért a környékbeli községek lakosai saját községük előjáróságánál jelentkezhetnek, az ott kapott igazolvánnyal debreceni malomban is örülthetnek. A vámörlési igazolványt igénybejelentési lap benyújtásával a közlelmezési körzeti irodától kell kérni és ugyanakkor az esetleg kiváltott kenyérgyökeket vissza kell szolgáltatni.

Malomoknak vámörlési igazolvány nélkül örölni szigorúan tilos. Csak november 25-ike után kiadott új vámörlési igazolványok érvényesek.

Mint hogy az üzemenkes malomok száma és teljesítménye mélyen csökkent, a vámörlési hasznosítás útján történik. Ezelőre csak kéthónapi fejadagnak megfelelő kenyérgabonát lehet örülteni, illetve cseréltetni.

A malom 100 kg. búzából 24 kg. nulláslisztet, 45 kg. kenyérlisztet, 17 kg. korpat köteles az örülteknek felszámolni. Rozs örültesítésénél 04 kg. rozslisztet és 21 kg. korpat. Mas díjat az örültségért a malomnak felszámítani tilos.

Debrecenben ezidőszent a „Hortobágy”-malom és a „Dávid”-malom (Kishegyesi-út 6.) vegezték vámörlést, illetve csereörlést. Debrecen, 1944 december 6. Polgármester

HURAY

írógépműszerész-mester

írógépjavítást

vállal, írógépet vásárol, KOSSUTH-UTCA 39.

HIRDETMÉNY

A mezőgazdasági munkák megindításának elővetétele céljából a város területén és a város határában lévő igazvonó állatok (ló, ökör, bivaly) bemutatását és nyilvántartásba vételét rendelttem el. Ennek fogatosítása céljából mindazok, akiknek tulajdonában, vagy birtokában ló, ökör, vagy bivaly van, kötelesek azokat az alább megjelölt helyen és időben előállítani:

1944. év december hó 11-én és 12-én, hétfőn és kedden a mentelepen;

1944. év decembere hó 13-án és 14-én, szerdán és csütörtökön a Kádarc-sárdánál;

1944. év december hó 15-én és 16-án, pénteken és szombaton a nagycseri fedezett állománál;

1944. év december hó 17-én és 18-án, vasárnap és hétfőn a hajdúszoboszlói úton lévő Karacs-féle kovácsműhely előtt.

A bemutatásra előállítandó minden ló és csikó, tekintet nélkül azoknak korára, továbbá minden két éven felüli ökör és bivaly.

Az előállított állatok a bemutatás alkalmával süttött bélyegzővel lesznek ellátva.

A tulajdonjog igazolásához szükséges okmányokat, vagy egyéb iratokat mindenki köteles felmutatni.

Akik a tulajdonukban, vagy a birtokukban lévő állatokat fenti időben és helyen nem állítják elő, azokatól az állatokat minden további eljárás mellőzéseivel haladéktalanul elvételtem. Debrecen, 1944. év december hó 5-én. Polgármester

Felelős szerkesztő: Radó István. Felelős kiadó: Dr. Tariska István. Kiadja: a „Szabadság” nyomda- és kiadóvállalat Debrecen, József királyi herceg-utca 16. szám.

Magas árat

F I Z E T E K

szövetekért, vászonért, ke engyékért,

új és ócska férfi- és női ruhákért

Piac-u. 59. Uzlethelyiség.